

G. KIŠKIENĖ

DĖL XVIII A. R. PRŪSIJOS DVIKAMIENIŲ LIETUVIŠKŲ PAVARDŽIŲ

Gastų (Pakalnės apskritis) bažnyčios vokiškai rašytame 1743–1755 m. konfidentų registre tarp lietuvių pavardžių rasta šiek tiek (tiesa, nedaug) dvikamienių.

Vyriškosios dvikamienės pavardės. Jos beveik visos turi nom. sg. galūnę -s (< -as) arba yra be galūnės: *Beinarts* 1743 (4 Grt; 10 Osz; 11 N. Sorg), 1744 (18, 39 N. Sorg; 40 Grbg; 25 Urb-Sp; 16, 19, 35 Osz; 31 Clmw), 1745 (54, 63 Grbg; 49 Brgh; 63 N. Sorg; 54 Nrg; 57 Osz), 1746 (73, 74, 82, 89 N. Sorg; 71, 84 Nrg; 72 Osz), 1747 (97₂ N. Sorg; 107, 118 Brgh; 98 Nrg; 98, 108, 122 Osz), 1748 (135₂ N. Sorg; 130, 143 Osz; 128 Hrw; 152 Kl; 144 Bltr; 150 Gs), 1749 (163 Gs; 159, 186 Nrg; 159, 177 Osz; 163, 174, 183 Kl), 1750 (191, 203, 218 Kl; 192, 206 Osz; 211 Nrg), 1751 (232, 248 Schrk; 222, 239 Osz; 240 Nrg), 1752 (262, 277 Nrg; 269 Osz; 264 Schrk), 1753 (283, 302 Wrn; 303 Hrw; 287, 304 Schrk; 283, 302 Osz), 1754 (319, 333 Schrk; 321, 340 Osz; 325 Rk; 317 grHnrd; 326, 342 Wrn), 1755 (358 Schrk; 375 Bltr; 356, 358 Nrg), *Beinorts* 1755 (357 Wrn) ≈ lie. Beinartas; *Burkants* 1755 (376 Hrw) ≈ lie. Būrkantas; *Butwils* 1746 (75, 91 Krdz), 1748 (126 Krdz), 1749 (161 Krdz), 1750 (204 Krdz), 1751 (238 Krdz), 1752 (262 Krdz), 1753 (297 Krdz), 1754 (325 Krdz), 1755 (353 Krdz) ≈ lie. Būtvilas; *Dauskarts* 1753 (289, 306 Bltr), 1754 (322, 344 Bltr), 1755 (351, 355, 369, 375 Bltr) ≈ lie. Daūskartas; *Gedmins* 1754 (329 Wntz), 1755 (358 Wntz), *Jedmins* 1754 (341 Wntz)¹ ≈ lie. Gedminas (Gediminas); *Jetkants* 1753 (304 Gd), 1754 (316₂, 327 Gd), 1755 (346, 358, 369 Gd) ≈ lie. Jetkantas; *Kleinszmants* 1745 (54 Klb), 1747 (112 Klb), 1748 (149 Hrw), 1751 (237 Klb), 1752 (277 Klb), 1753 (305 Klb), 1755 (363 Klb), *Kleinszmonts* 1750 (206 Klb), *Kleiszmonts* 1754 (328 Klb) ≈ lie. Kleišmantas; *Laukants* 1743 (10 01), 1744 (24, 40 Psk) 1745 (63 01), 1746 (80, 91 01), 1747 (111 01), 1748 (126, 144 01), 1749 (165 01), 1750 (190, 212 01) ≈ lie. Laukantas; *Lekants* 1755 (345 grFr), *Lexants* 1753 (293 gr Fr) ≈ lie. Lekantas; *Limants* 1743 (3, 9 Schlk), 1744 (19, 25₂, 33, 37 Schlk; 15, 27 Dm), 1745 (44, 55, 60, 61 Schlk; 45, 58 Dm), 1746 (72, 76, 80, 82, 95 Schlk; 91 Dm), 1747 (97₂, 109, 111, 113 Schlk; 110 Dm), 1748 (127, 144 Dm; 126, 130, 139, 142 Schlk), 1749 (158, 164, 179 Schlk; 163, 178 Dm; 188 Wld), 1750 (216 Schlk; 207 Dm), 1751

¹ Dėl vokiško tarimo priebalsis *g* išverstas į *j*.

(226 Schlk; 223, 242 Dm), 1752 (254, 272 Schlk; 253, 266, 279 Dm), 1753 (294, 307 Schlk; 293, 311 Dm), 1754 (323, 335 Schlk; 337 Dm), 1755 (356, 368 Schlk; 353, 365 Dm) *Liemandts* 1746 (71, 75 Dm), *Limonts* 1750 (199 Schlk) ≈ lie. Lýmantas, Límantas; *Mantwils* 1749 (173, 185 Nst), 1750 (194 Nst; 218 Grgl), 1751 (232, 248 Grgl), 1752 (261 Grgl), 1753 (283 Grgl; 304 Link) ≈ lie. Mañtvilas; *Saudargs* 1754 (329 Anm), *Sawdarks* 1755 (345 Anm), *Sadarks* 1755 (358 Anm), *Sadorks* 1755 (370 Anm) ≈ lie. Saúdargas; *Sudmans* 1752 (272 Brtsch) ≈ lie. Sùdmanas; *Waisznors* 1750 (191 Brtn), 1751 (227 Brtn), 1752 (253 Brtn) ≈ lie. Vaĩšnoras.

Dvi vyriškosios dvikamienės pavardės yra be galūnės: *Laukant* 1754 (336 Osz) ≈ lie. Laukantas; *Waisznor* 1749 (165 Brtn) ≈ lie. Vaĩšnoras.

Iš vyriškosios giminės dvikamienių pavardžių yra išvestų ištekėjusių moterų pavardžių su priesaga dk. *-ene* – ≈ lie. (liter.) *-ienė*: *Beinartene* 1745 (46, 60 Osz), 1746 (87 Osz), 1747 (114 Osz; 123 Nrg), 1749 (174 Osz), 1752 (258 Osz), 1753 (302 Wrn; 302 grHnrd), 1754 (342 Osz), *Beinortene* 1754 (319 Rk), 1755 (376 Bltr) ≈ lie. Beinartienė; *Dauskartene* 1755 (361 Bltr) ≈ lie. Dauskartienė; *Jetkantene* 1753 (283 Gd) ≈ lie. Jetkantienė; *Kleinszmantene* 1748 (130 Klb) ≈ lie. Kleišmantienė; *Limantene* 1743 (7 Schlk; 14 Clmw), 1744 (32 Clmw), 1745 (52 Clmw), 1746 (76 Schlk), 1747 (118 Gs), 1748 (127 Schlk), 1749 (166 Gs; 170 Schlk), 1754 (315 Schlk), 1755 (351 Schlk) ≈ lie. Lymantienė.

Iš vyriškosios giminės dvikamienių pavardžių rasta išvestų netekėjusių moterų pavardžių su priesaga dk. *-aite* ≈ lie. *-aitė* bei su dk. *-aicze* (nom. sg. fem.) ≈ lie. *-aičia*: *Beinartaite* 1744 (16, 31 Schw), 1745 (60, 70 KlHnrd), 1746 (84 Sk), 1747 (99 Sk; 105, 119 Urb-Sp), 1748 (133, 149 Grbg), 1749 (167 Grbg), 1750 (200, 215 Grbg), 1751 (232, 245 Krw), 1752 (262, 279 Grbg), 1753 (303 Hrw; 294, 307 Brgh), 1754 (324, 334 Brgh; 319, 332 Osz), 1755 (349 Osz; 355, 368 Grbg), *Beinortaite* 1749 (185 Grbg) ≈ lie. Beinartaitė; *Jetkantaite* 1753 (298 Gd), 1754 (316₂ Gd), 1755 (346 Gd) ≈ lie. Jetkantaitė; *Jetkantaicze* 1753 (311 Gd) ≈ lie. Jetkantaičia; *Limantaite* 1743 (10 Brtn), 1744 (39 Urb-Sp; 23 Brtn), 1745 (51, 67 Urb-Sp; 69 Hrw), 1746 (81 Bltr; 82 Urb-Sp), 1747 (99 Urb-Sp), 1749 (177 Nst), 1753 (290 nLink; 303 Hrw), 1754 (317, 329, 339 nLink; 321 Dm), 1755 (349, 370 nLink; 346, 358 Dm), *Lymantaite* 1749 (163 Nst), 1755 (360 nLink) ≈ lie. Lymantaitė; *Limantaicze* 1744 (22 Urb-Sp) ≈ lie. Lymantaičia.

Dvi dokumente rastos pavardės padarytos iš senųjų dvikamienių vardų su priesaga (lietuviška) *-ait-* (tiesa, jos abi yra be galūnių): *Jetkantait* 1753 (299 Sz) ≈ lie. Jetkantaitis; *Jominait* 1746 (91, 92 Brtn) ≈ lie. Jogminaitis.

Pakalnės apskrityje lietuviškos dvikamienės pavardės rastos netoli Tilžės ir Ragainės apskričių sienos ir pavienėse vietovėse toliau į šalies gilumą.

Nagrinėtosios dokumento lietuviškosios dvikamienės pavardės pastaraisiais laikais visos aptinkamos vakarų Aukštaičiuose, beveik visos – Klaipėdos krašte

pietų, vakarų Žemaičiuose ir mažiau pavardžių – šiaurės Žemaičiuose. Iš dokumente rastų lietuviškųjų dvikamienių pavardžių tik *Beinartas*, *Būtvilas*, *Gedminas*, *Jógminas*, *Mañtvilas* dabar žinomos rytų Aukštaičiuose (pietų Aukštaičiuose – tik *Gedminas* ir *Saúdargas*).

SUTRUMPINIMAI

Anm	– Anmuth	Osz	– Oschke
Brgh	– Bürgerhuben	Schrk	– Schurken
Nrg	– Noragehlen	Sz	– Szillen
N. Sorg	– Neusorge	Wld	– Wäldchen ²

---

² Dėl kitų sutrumpinimų žr.: Kiškienė G. Dėl XVIII a. Prūsijos lietuvių moterų pavardžių // *Baltistica*. 1985. T. 21(1). P. 41–42.